

Warszawa, 6 maja 2024 r.

Protokół z I spotkania grupy tematycznej ds. rozwiązań systemowych

W dniu 19 kwietnia 2024 r., w formie wideokonferencji, odbyło się I spotkanie grupy tematycznej ds. rozwiązań systemowych, działającej przy Forum Dialogu. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Departamentu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (dalej DWP) i Członkowie Forum Dialogu.

1. Spotkanie otworzył Kamil Bobek – Dyrektor DWP.
2. Następnie odbyła się dyskusja na temat zgłoszonych przez Członków Forum Dialogu – przedstawicieli organizacji pozarządowych - propozycji zmian w zapisach Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (dalej Rozporządzenie), w trakcie której Członkowie Forum Dialogu doprecyzowywali zgłaszane zmiany.
3. Propozycje zostaną przekazane do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
4. Kamil Bobek – podziękował członkom Forum Dialogu za aktywność, podsumował spotkanie oraz zachęcił do zgłaszania pomysłów i uwag dotyczących tematyki spotkania, na adres forum.dialogu@pfron.org.pl.

Podpis Koordynatora Forum Dialogu

Kamil Bobek

Lista załączników:

1. Lista uczestników spotkania.
2. Program spotkania.
3. Zestawienie propozycji zmian w zapisach Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Lista uczestników I spotkania grupy tematycznej ds. rozwiązań systemowych, działającej przy Forum Dialogu z dnia 19 kwietnia 2024 r.

Lp.	Imię	Nazwisko	Nazwa organizacji
1	Edward	Bolak	Fundacja Wspólnota Nadziei
2	Anna	Chwałek	Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży i Dzieciom Autystycznym oraz Młodzieży i Dzieciom o Pokrewnych Zaburzeniach „WSPÓLNY ŚWIAT”
3	Joanna	Cwojdzńska	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną
4	Sylwia	Daniłowska	Fundacja Aktywizacja
5	Urszula	Gaj	Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
6	Małgorzata	Gorący	Polska Federacja Zatrudnienia Wspomaganego
7	Małgorzata	Jagieluk	Fundacja Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym
8	Krzysztof	Kotyniewicz	Polski Związek Głuchych
9	Andrzej	Maczassek	"Jestem" Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia
10	Maria	Małecka-Rzodkiewicz	Fundacja Dzieciom "Zdążyć z Pomocą"
11	Elżbieta	Oleksiak	Polski Związek Niewidomych
12	Łukasz	Owczarek	Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej (w zastępstwie Pani Karoli Gąsiorowskiej)
13	Bartosz	Paduch	Fundacja Arkadia
14	Izabela	Pawlikowska-Dolata	Federacja Stowarzyszeń "Amazonki"
15	Krzysztof	Peda	Stowarzyszenie na Rzecz Równego Dostępu do Kształcenia „Twoje Nowe Możliwości”
16	Mariusz	Rodzik	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START
17	Alicja	Szatkowska	Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
18	Maciej	Wiatrowski	Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ
19	Kamil	Bobek	PFRON
20	Grzegorz	Falkowski	PFRON
21	Agata	Ciborowska	PFRON
22	Gabriela	Knapik	PFRON

23	Łukasz	Niedźwiedzki	PFRON
24	Magdalena	Pawężka	PFRON
25	Przemysław	Pielak	PFRON
26	Dorota	Świder	PFRON
27	Tomasz	Tokarczyk	PFRON

Program spotkania grupy tematycznej ds. „rozwiązań systemowych”

Termin spotkania: 19 kwietnia 2024 r., w godzinach: od 12:00 do 13:30

Organizator spotkania: PFRON, Departament ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

- 11:50 – 12:00** Logowanie uczestników na spotkanie.
- 12:00 – 12:05** Przywitanie uczestników – Kamil Bobek, Dyrektor Departamentu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.
- 12:05 – 13:20** Dyskusja na temat propozycji zmian w zapisach Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom.
- 13:20 – 13:30** Podsumowanie spotkania i pożegnanie Uczestników - Kamil Bobek.

Ważne!

- Wyłączamy mikrofony, jeżeli nie zabieramy głosu.
- Jeżeli chcemy zabrać głos podnosimy dłoń poprzez użycie funkcji „Reakcje” (ikona dłoni), po zakończeniu wypowiedzi należy opuścić rękę (kliknąć ponownie ikonę dłoni).
- Każdy w trakcie spotkania ma możliwość zadania pytań na czacie.

Treść ze stopki

al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa, POLSKA, tel. +48 22 50 55 500, www.pfron.org.pl

Propozycje zmian do zapisów Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym

Lp.	Propozycja zmiany	Zgłaszający	Uzasadnienie
1	<p>W ust. 3 paragrafu 1, tj. „Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych”</p> <p>rozwinąć zapis o treść: „Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych lub przygotowujących się do zaangażowania w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych”</p>	<p>Polska Federacja Osób Niepełnosprawnych (Małgorzata Gorący)</p>	<p>Prowadzone przez nas szkolenia często są adresowane do osób, które są gotowe do podejmowania takiej aktywności, posiadają wszelkie predyspozycje osobowościowe do zaangażowania w pracę z osobami niepełnosprawnymi a obecny zapis wyklucza ich uczestnictwo w szkoleniach z dofinansowaniem PFRON – przykładem są szkolenia dla kandydatów na trenerów pracy wspomaganej, które realizujemy. Predyspozycje do tej specyficznej i wymagającej roli często posiadają osoby, które nie były wcześniej zaangażowane w pracę z osobami niepełnosprawnymi – często są bardzo dobrymi i skutecznymi trenerami pracy.</p>

2	<p>Dodanie ppktu d) w paragrafie 1 ust. 6 organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy, w szczególności przez:</p> <p>d) realizację wsparcia osób niepełnosprawnych w podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, zgodnie z modelem zatrudnienia wspomaganego na otwartym rynku pracy</p>	<p>Polska Federacja Osób Niepełnosprawnych (Małgorzata Gorący)</p>	<p>W związku ze specyfiką modelu zatrudniania wspomaganego na otwartym rynku pracy oraz istniejącymi wypracowanymi standardami jego realizacji. Wyodrębnienie tego podejścia w katalogu rodzajów zadań wymienionych w Rozporządzeniu jest według nas uzasadnione i ułatwi identyfikację rodzaju zlecanego zadania.</p>
3	<p>1. Dodanie w paragrafie 1 ust. 4 wyrażenia: „poradnictwo ekonomiczno-prawne”,</p> <p>2. Dodanie w paragrafie 1 ust. 6 ppktu d), wyrażenia: „trener pracy”,</p> <p>3. Dodanie w paragrafie 1 ust. 14: „grupy informacyjne, grupy wsparcia, wsparcie psychologiczne, prawne, zawodowe itp. dla opiekunów, rodzin, rodziców, opiekunów prawnych osób z niepełnosprawnościami”.</p>	<p>Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej (Karola Gąsiorowska)</p>	<p>Ad.1 Ochrona OzN przed nieświadomymi zadłużeniami, ulgi i uprawnienia przysługujące OzN w ramach systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, orzecznictwo do celów rentowych i poza rentowych, niepełnosprawny na rynku pracy, ubezwłasnowolnienie – częściowe i całkowite, itp.</p> <p>Ad.2 Wsparcie trenera pracy podczas ścieżki zawodowej OzN, który wypracowuje odpowiednie możliwości szkoleń i zatrudnienia na otwartym rynku pracy oraz wspomaga w osiągnięciu celów.</p> <p>Ad.3 Wsparcie, dostarczenie wiedzy i informacji opiekunom, rodzicom, rodzinom OzN – działalność fundacji, stowarzyszeń, samorządów.</p>

4	<p>Dodanie ppktu d) w paragrafie 1 ust. 5 prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które:</p> <p>d) usprawniają i wspierają funkcjonowanie w różnych sferach życia, szczególnie osób z niepełnosprawnościami posiadającymi dodatkowe choroby i uszkodzenia</p>	<p>Polski Związek Niewidomych (Elżbieta Oleksiak)</p>	<p>Uzasadnienie odnosimy do osób niewidomych z dodatkowymi problemami, np. chorych na cukrzycę, stwardnienie rozsiane, głuchoniewidomych, niewidomych z porażeniem mózgowym. Tego typu działania można teoretycznie realizować w ramach paragrafu 1, ust. 1, 2 i 5. Natomiast z naszych doświadczeń wynika, że jeśli nie są to specjalne dedykowane takim grupom działania, zapisane jako odrębne zadania, to oddziaływanie na te grupy jest najczęściej pomijane. Wiąże się to z kompleksowymi oddziaływaniami połączonymi z rehabilitacją typową dla danej niepełnosprawności i rehabilitacja wynikająca z niepełnosprawności sprzężonej. Wymagają większej ilości specjalistycznej kadry rehabilitacyjnej, specjalistów z edukacji zdrowotnej, np. diabetologicznej. Osoby te wymagają większej ilości ćwiczeń praktycznych. Szkolenia tego typu są zazwyczaj droższe i trudniejsze w realizacji. Szkolenie rehabilitacyjne dla takich osób bez dodatkowych specjalistycznych oddziaływań nie powinny się odbywać.</p> <p>Doprecyzowane podczas spotkania: Edukacja zdrowotna – rozumiana jako zatrudnienie edukatora, który nauczyłby ON np., wstrzykiwania samodzielnie insuliny, nauczenie odczytywania poziomu cukru.</p> <p>Krzysztof Peda dodał, że w przypadku wysokospecjalistycznych konsultacji pomysłem może być nie tyle zmiana w zapisach rozporządzenia, ale wyłączenie wysokospecjalistycznych konsultacji ze wskaźnika nakładu w konkursach o zlecenie realizacji zadań (np. Program Absolwent).</p>
---	--	---	---

			Edward Bolak zasugerował zmianę wyrażenia „osób z niepełnosprawnościami posiadającymi dodatkowe choroby i uszkodzenia” na „osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”. Pani Elżbieta Oleksiak potwierdziła, że taka była intencja.
5	<p>Dodanie ppktu d) w paragrafie 1 ust. 6 organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy, w szczególności przez:</p> <p>d) szkolenie dla pracodawców</p>	Polski Związek Niewidomych (Elżbieta Oleksiak)	Z naszych doświadczeń wynika, że szkolenia dla pracodawców to także powinna być odrębna wydzielona kategoria zadań, która wzmacniałaby możliwości włączenia osób z niepełnosprawnością na rynek pracy.
6	Promowanie i wspieranie funkcjonowania organizacji z zastosowaniem nowoczesnych systemów zarządzania (CRM) zasobami organizacji	Polski Związek Niewidomych (Elżbieta Oleksiak)	Dałoby to możliwość nowoczesnego zarządzania organizacją i lepszego realizowania zadań dla osób z niepełnosprawnościami, np. tworzenie baz danych, wprowadzania systemów nowoczesnego zarządzania.
7	Świadczenie usług rehabilitacyjnych zapewniających rozwój instytucjonalny organizacji	Polski Związek Niewidomych (Elżbieta Oleksiak)	Chodzi o to, aby we wszystkich bądź wybranych usługach rehabilitacyjnych zadbać o podniesienie standardów pracy organizacji, wpływających na świadczenie osobom z niepełnosprawnościami lepszych jakościowo usług, poszerzenie oferty. Wymaga to zapewnienia minimalnych środków finansowych pozwalających na stabilne funkcjonowanie organizacji, na zatrudnianie wartościowej, dobrze wykwalifikowanej kadry, doposażenie organizacji, remonty pomieszczeń.

8	Prowadzenie rehabilitacji, wydawanie publikacji w ramach umów długoterminowych.	Polski Związek Niewidomych (Elżbieta Oleksiak)	Chodzi o podpisywanie, np. kontraktowych umów na kluczowe zadania realizowane przez organizacje od np. 10 lat, stale finansowanych w ramach zadań zleczanych. Organizacja przy osiągnięciu określonych wskaźników mogłaby mieć podpisywane długoletnie umowy.
---	---	---	---

9	<p>Zmiana nazwy zadania w paragrafie 1 ust. 1 z:</p> <p>„1) prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek”</p> <p>na:</p> <p>"1) prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych przez różnego typu placówki"</p>	<p>Stowarzyszenie „Twoje nowe możliwości” (Krzysztof Peda)</p>	<p>Obecny kształt zadania przewiduje jedynie prowadzenie rehabilitacji „w placówkach”, co implikuje konieczność fizycznej realizacji form wsparcia w placówce.</p> <p>Od wielu lat jednym z kluczowych elementów rehabilitacji osób z niepełnosprawnością są zadania zlecane organizacjom pozarządowym na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Rodzaje zadań jakie mogą być zlecane precyzuje rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Pierwszym zadaniem określonym w § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym jest „prowadzenie rehabilitacji w różnego typu placówkach”. Użyty w tym zapisie spójnik „w” nie przystaje już do dzisiejszych standardów wsparcia. W świetle różnych interpretacji, a w szczególności w świetle wyników kontroli NIK z 2019 roku zadania realizowane w ramach ust. 1 z ww. rozporządzenia powinny dotyczyć wyłącznie rehabilitacji realizowanej w placówce, rozumianej jako rehabilitacji w konkretnym będącym placówką obiekcie. Interpretacja taka prowadzi do nieoptymalnego udzielania wsparcia oraz niepełnego wykorzystywania zasobów placówek. Z następujących powodów:</p> <p>Co do zasady o prowadzeniu rehabilitacji przez konkretną placówkę powinno decydować to, czy działania rehabilitacyjne prowadzone są przez personel tej placówki na rzecz podopiecznych tej placówki. Nie powinno tu mieć znaczenia czy konkretne zajęcia realizowane są np. w salce szkoleniowej znajdującej się poza siedzibą placówki, w</p>
---	--	--	---

			<p>ramach zajęć terenowych, czy u podopiecznego w domu, gdy sytuacja zdrowotna tego wymaga.</p> <p>Obecnie PFRON dopuszcza w niewielkim zakresie godzinowym, w ramach interpretacji rozszerzającej, realizowanie niektórych zajęć poza siedzibą placówki. Jest to jednak maksymalnie 30% godzin wsparcia.</p> <p>Obecna sytuacja powoduje następujące negatywne skutki:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Nieefektywne wykorzystanie przestrzeni. W placówce warto realizować te zajęcia, które wymagają odpowiedniego wyposażenia znajdującego się placówce. W przypadku zajęć w standardowej salce szkoleniowej często efektywniejsze byłoby wykorzystywanie pomieszczeń poza placówką, np. wspólnych sal w tym samym budynku.2. Ze względu na jakość procesu rehabilitacji wiele zajęć warto realizować w terenie np. treningi aktywności społecznej. Zajęcia te, mimo że jedynie uzupełniają proces rehabilitacji specjalistycznej ze względu na swoją specyfikę w większości przypadków wykrócą poza 30% limit godzinowy zajęć poza terenem placówki. Przykładowo, aby zorganizować 8-godzinną wycieczkę do instytucji kultury dla podopiecznych, by zmieścić się w limicie potrzebujemy aż 19 godzin zajęć specjalistycznych w placówce. Jeżeli podopieczny korzysta z 2-godzin rehabilitacji specjalistycznej 3x w tygodniu, trening aktywności poza terenem placówki może mieć rzadziej niż raz na 3 tygodnie.3. Obecny stan nie pozwala również na prowadzenie zajęć w innych miejscach przez personel placówki. Mamy na mapie Polski wiele „białych plam”, gdzie wsparcie nie jest dostępne.
--	--	--	---

			<p>Są to miejsca, gdzie brakuje wystarczającego zapotrzebowania na utworzenie nowej placówki, lecz możliwy jest np. raz w tygodniu dyżur wyjazdowy specjalistów. W świetle aktualnego brzmienia rozporządzenia jest to niemożliwe. Konieczne jest by osoby z niepełnosprawnością jeździły wiele kilometrów do placówki, choć można to zorganizować inaczej.</p> <p>Jednocześnie z wielu rozmów prowadzonych zarówno z przedstawicielami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jak i Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych wynika, że powyższe działanie przepisu nie jest intencjonalne, ale wynika z konkretnego sformułowania zastosowanego w rozporządzeniu, gdy bardziej elastyczna forma pracy placówek nie była jeszcze praktykowana.</p> <p>W związku z powyższym apelujemy o wprowadzenie zmiany w rozporządzeniu zgodnie z załączoną propozycją zmiany.</p>
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana dokumentu pod kątem języka 2. Wyodrębnienie zapisu np. „Innowacyjne usługi mające na celu podjęcie zatrudnienia i utrzymanie zatrudnienia” 3. Rozważenie wprowadzenia dodatkowego ppktu mówiącego o realizacji usług wspierających w utrzymaniu zatrudnienia 	Fundacja Aktywizacja (Sylwia Daniłowska)	<p>Ad.1 Warto byłoby (o ile nie jest za późno) zadbać o konwencyjny język tego dokumentu (niesprzeczny z ustawą) i zmienić np. sformułowanie pomoc czy opieka na dużo bardziej konwencyjne określenie - wsparcie.</p> <p>Ad.2 Ulokowanie innowacyjnych działań, czy innowacyjnych narzędzi wsparcia i usług i wyartykułowanie propozycji w Rozporządzeniu</p> <p>Ad.3 Na etapie procesu aktywizacji zawodowej potrzebne są usługi wspierające środowisko pracy i ON w nowej sytuacji zawodowej (nie dotyczy poradnictwa, a adaptacji w pierwszym etapie po zatrudnieniu)</p>

11	<ol style="list-style-type: none">1. Dodanie w paragrafie 1 ust. 12 dodanie wyrażenia „opracowanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych w tym publikacje wideo”2. Dodanie w paragrafie 1 ust. 12 w ppkt b) wyrażenia kierowanych do osób niepełnosprawnych – w tym publikowanych w polskim języku migowym, drukiem powiększonym, pismem Braille`a lub publikowanych w tekście łatwym do czytania,3. Dodanie w paragrafie 1 ust. 13 na końcu wyrażenia „i usług wspierających komunikowanie się.”	Polski Związek Głuchych (Krzysztof Kotyniewicz)	<p>Ad.1 i Ad.2 W obecnym zapisie, powstające publikacje nie są dostępne dla osób Głuchych, które potrzebują materiałów w polskim języku migowym, które będą dostępne w formie wideo. Ze względu na słabą znajomość języka polskiego przez osoby Głuche, większość publikacji w formie drukowanej lub tekstowej jest dla nich niezrozumiała.</p> <p>Ad.3 Dodanie proponowanego zapisu pozwoli na świadczenie usług np. tłumaczy języka migowego, komunikacji AAC oraz innych usług zapewniających udział w niezależnym życiu osób z niepełnosprawnościami.</p>
----	--	--	---